

ONDERZOEK NAAR DE AANTASTING VAN HET BLIJVENDE GEBIT DOOR TANDCARIËS BIJ 500 DIENSTPLICHTIGEN IN HUN 20e LEVENSJAAR BIJ HET MARINE KEURINGS- CENTRUM HILVERSUM

F. A. H. STOTIJN

Dit onderzoek werd in opdracht van de inspecteur tandheelkundige dienst Zeemacht uitgevoerd ter controle van gegevens betreffende de tandheelkundige behandelingen, welke noodzakelijk zijn om de gebitten van dienstplichtige militairen in gesaneerde toestand te brengen of te houden.

Bovendien werd beoogd een inzicht te verkrijgen aangaande het resultaat van de zogenoemde „voorsanering”. Hiermede wordt bedoeld de gelegenheid welke de dienstplichtige wordt geboden, vóór zijn werkelijke indiensttreding het gebit door zijn tandarts te laten saneren.

Gebruikelijk is dat van de hiervoor te maken kosten gedeeltelijke terugbetaling plaatsvindt. Als voorbeeld kan gelden dat voor een vulling terugbetaald wordt het bedrag, dat een niet-gesaneerde ziekenfondspatiënt als bijdrage verschuldigd is.

Aangenomen kan worden dat bij de eerste medische keuring van jongelieden die voor de dienstplicht in aanmerking komen, geen tandarts aanwezig is, terwijl de keurende artsen veelal geen nauwkeurig onderzoek naar de toestand van het gebit kunnen verrichten. Het spreekt echter vanzelf dat een goed verzorgd gebit van belang is, zowel voor de dienstplichtige zelf als voor de militaire dienst. Prothesedragers, die thuis vaak gewend zijn speciaal aangepaste maaltijden zonder prothese te verorberen, krijgen hiervoor in dienst nauwelijks gelegenheid.

De in dit onderzoek betrokken groep kan niet worden beschouwd als representatief voor de Nederlandse jeugd in het twintigste levensjaar, maar wel voor de gehele groep dienstplichtigen in dat levensjaar. Men kan het onderzoek zien als een steekproef, betreffende een aselechte groep, die in 1965 ter keuring kwam in het Marine Keuringscentrum te Hilversum. Het werd beperkt tot de bepaling van het aantal D.M.F.-elementen, waarbij de derde molaren buiten beschouwing werden gelaten.

Het onderzoek werd in een goed verlichte behandelkamer met spiegel en sonde verricht. De notities werden volgens dictaat op daartoe bestemde lijsten vastgelegd.

De resultaten zijn vermeld in hierna volgende tabellen.

Tabel I geeft een beeld van de topografische verbreiding van de carieuze

TABEL I

De topografische aantasting door tandcarriës per element, onderscheiden in D-, M-, F- en D.M.F.-elementen en per element per 100 dienstplichtigen.

	Bovenkaak										Onderkaak																	
	rechts boven					links boven					rechts onder					links onder												
	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7
D-elementen	166	111	93	90	28	59	60	60	61	36	87	87	130	181	153	100	54	35	8	9	13	6	10	8	25	57	75	137
M-elementen	32	98	58	40	23	26	29	36	35	17	40	64	91	44	52	110	57	14	3	4	3	4	2	2	20	56	127	62
F-elementen	225	264	145	140	33	77	68	68	68	29	129	142	237	217	226	272	127	60	8	5	7	8	5	4	62	133	275	262
D.M.F.- elementen	423	473	286	280	84	162	157	164	164	82	256	293	468	442	431	482	238	109	19	18	23	18	17	14	107	246	477	461
per 100 dienst- plichtigen	85	95	57	56	17	32	31	33	33	16	51	59	94	88	86	96	48	22	4	4	5	4	3	3	21	49	95	92

TABEL II

Aantal D-, M-, F- en D.M.F.-elementen en het gemiddeld aantal D-, M-, F- en D.M.F.-elementen.

	Boven- en onderkaak	
	Aantal D-, M-, F- en D.M.F.-elementen	Gemiddeld aantal D-, M-, F- en D.M.F.-elementen
D-elementen	1939	3,88
M-elementen	1149	2,30
F-elementen	3296	6,59
D.M.F.-elementen	6384	12,77

aantastingen per element, onderscheiden in D-, M-, F- en D.M.F.-elementen, en per element per 100 dienstplichtigen.

Tabel II vermeldt het totale aantal D-, M-, F- en D.M.F.-elementen, alsmede het gemiddelde aantal D-, M-, F- en D.M.F.-elementen per dienstplichtige.

Tabel III geeft de frequentie-tabellen van onderscheidenlijk het aantal D-, M-, F- en D.M.F.-elementen.

Slechts 2 van de 500 onderzochte dienstplichtigen bleken over een gaaf natuurlijk gebit te beschikken: dit is 0,4 %!

Het gemiddelde aantal D-elementen – waarbij zij opgemerkt dat, wanneer een element gevuld was en bovendien een caviteit vertoonde, het als een D-element werd genoteerd – bedroeg 3,88.

Dit kan erop duiden dat deze jongemannen gedurende de voorafgaande jaren zich niet regelmatig bij hun gezinstandarts hebben gemeld. De aanwezigheid van gemiddeld bijna 4 caviteiten per onderzochte dienstplichtige betekent een aanwijzing dat velen van deze groep hun gebit hebben verwaarloosd.

Het gemiddelde aantal D-elementen van een groep gesaneerde ziekenfondspatiënten in hun 26e levensjaar te Amsterdam bedroeg 1.36: deze patiënten waren ongeveer 4 maanden vóór het onderzoek door hun tandarts gesaneerd.*)

*) N. A. KUIPÉRI, H. BROEKHUIZEN en A. C. GROOTVELD: Ned. Tijdschr. v. Tandheelk. 71: 306, april 1964.

TABEL III Frequentie-tabel van het aantal D-, M-, F- en D.M.F.-elementen.

Aantal D-elementen	Aantal patiënten	Aantal M-elementen	Aantal patiënten	Aantal F-elementen	Aantal patiënten	Aantal D.M.F.-elementen	Aantal patiënten
0	121	0	199	0	90	0	2
1	63	1	98	1	21	1	2
2	59	2	51	2	29	2	4
3	46	3	47	3	32	3	3
4	39	4	33	4	31	4	7
5	41	5	21	5	19	5	5
6	28	6	7	6	26	6	9
7	20	7	9	7	32	7	19
8	12	8	5	8	30	8	35
9	17	9	7	9	31	9	32
10	15	10	2	10	45	10	59
11	8	11	2	11	26	11	31
12	7	12	2	12	17	12	42
13	7	13	2	13	21	13	41
14	3	14	1	14	14	14	44
15	4	15	3	15	14	15	31
16	3	16	4	16	9	16	26
17	2	17	-	17	5	17	32
18	-	18	3	18	3	18	15
19	2	19	1	19	2	19	21
20	1	20	-	20	2	20	14
21	1	21	-	21	-	21	11
22	-	22	1	22	-	22	6
23	-	23	-	23	1	23	2
24	-	24	-			24	-
25	-	25	1			25	-
26	1	26	-			26	2
		27	-			27	2
		28	1			28	3
Mediaan D-elementen:	2,65	Mediaan M-elementen:	0,52	Mediaan F-elementen:	6,06	Mediaan D.M.F.-elementen:	12,00
						Standaardafwijking:	4,697

Dat niet enkele dienstplichtigen met een groot aantal D-elementen dit gemiddelde hebben beïnvloed, is te zien aan de mediaan voor de D-elementen, die bij 2,65 ligt (tabel III, eerste kolom).

Bij de M-elementen is dit anders. Hier is door het aantal dienstplichtigen, bij wie één element is geëxtraheerd, het gemiddelde van 2,39 beïnvloed. De mediaan van de M-elementen ligt namelijk bij 0,52 (tabel III, tweede kolom).

Het feit dat reeds 22,3 % van de eerste blijvende molaren is geëxtraheerd, terwijl de percentages voor M₂ en P₂ respectievelijk 9,5 en 11,75 bedragen, geeft een indruk van de omvang van de tandcariës.

Het percentage D.M.F.-elementen bedraagt voor de onderzochte groep 45,6; immers van de 500 x 28 elementen zijn 6384 door cariës aangetast.

Tabel I toont aan dat bij deze 19-jarige jongemannen niet alleen de eerste maar ook de tweede molaren al in hoge mate zijn aangetast. Het gemiddelde aantal F- en D.M.F.-elementen, respectievelijk 6,59 en 12,77 (tabel II) ligt nabij de mediaan voor deze elementen. De mediaan voor de F-elementen is namelijk 6,06 en voor de D.M.F.-elementen 12,00 (tabel III).

Conclusie

Als conclusie kan worden gesteld dat de in het onderzoek betrokken dienstplichtigen in het 20e levensjaar onvoldoende aandacht hebben besteed aan de verzorging van hun gebit. Deze conclusie is uit te breiden tot allen, die in 1965 in genoemd centrum te Hilversum ter keuring kwamen, aangezien de onderzochten een aselechte groep vormden uit het totale aantal dienstplichtigen dat aldaar ter keuring kwam.

Het behoort dus tot de taak van de militaire dienst de dienstplichtigen behalve instructie in de wapenhandel onder meer tandheelkundige voorlichting en behandeling te geven, vooral aan hen wier ouders of verzorgers in dit opzicht hebben gefaald.

Dank breng ik aan collega N. A. KUIPÉRI voor zijn adviezen.

Noodweg 37, Hilversum.